

Sygn. akt II Ca 1257/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Joanna Misztal-Konecka

Sędzia Sądu Rejonowego Magdalena Flis (del.)

Protokolant: Katarzyna Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2018 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej V. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 26 października 2017 roku, sygn. akt II C 793/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) z siedzibą w W. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Joanna Misztal-Konecka Andrzej Mikołajewski Magdalena Flis

Sygn. akt II Ca 1257/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 października 2016 roku powódka M. S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej V. (...) z siedzibą w W. kwoty 28 720,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 350 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty.

Powódka dochodziła tych roszczeń z tytułu ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego kierowanego przez sprawcę kolizji drogowej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Pierwszej ze wskazanych wyżej kwot powódka dochodziła tytułem uzupełnienia odszkodowania odpowiadającego kosztom naprawy jej pojazdu, zaś drugiej – tytułem kosztów prywatnej ekspertyzy (kalkulacji kosztów naprawy).

*

Wyrokiem z dnia 26 października 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 24 484,02 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od kwoty 24 134,02 zł od dnia 7 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty i od kwoty 350 zł od dnia 3 listopada 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałej części;

III. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4 519,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie kwotę 1 620,76 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 listopada 2015 roku miała miejsce kolizja drogowa, w wyniku, której doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki B. (...), stanowiącego własność powódki M. S.. Posiadacz pojazdu mechanicznego kierowanego przez sprawcę kolizji był ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej w (...) S. A. V. (...) w W..

W dniu 6 listopada 2015 roku powódka zgłosiła szkodę pozwanemu. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, uznał naprawę samochodu powódki za ekonomicznie opłacalną i przyjął jako metodę określenia wysokości odszkodowania metodę szkody częściowej, sporządzając kosztorys naprawy pojazdu i wypłacił powódce łącznie odszkodowanie w kwocie 25 228,62 zł.

Powódka zakwestionowała sposób rozliczenia szkody i zwróciła się o prywatną wycenę kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu do (...) Sp. z o. o. w L.. Koszt naprawy pojazdu według rzeczoznawcy wyniósł kwotę 53 599,08 zł. Za sporządzenie tej kalkulacji powódka zapłaciła kwotę 350 zł.

Uszkodzony pojazd nie został naprawiony ani sprzedany. Koszt przywrócenia pojazdu powódki do stanu sprzed kolizji wynosi 49 362,64 zł brutto. Zakres uszkodzeń pojazdu marki B. (...) o nr rej. (...) obejmował tylną strefę pojazdu: zderzak, pokrywę bagażnika, komorę bagażnika, lampy tylne, błotnik prawy tylny. Wyliczenie kosztów naprawy pojazdu uwzględnia koszty robocizny w warsztacie nieautoryzowanym, na oryginalnych częściach zamiennych jakości O i Q. Naprawa pojazdu innymi częściami nie przywróci go do stanu poprzedniego.

Wartość rynkowa nieuszkodzonego pojazdu na dzień powstania szkody wynosiła 61 100 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, w szczególności obdarzając wiarą opinię biegłego J. C., którą uznał za rzetelną, wyważoną, jednoznaczną, pełną, dokonaną po analizie zgromadzonego materiału dowodowego, przekonująco uzasadnioną.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne.

Sąd Rejonowy wskazał, że zasada odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, a spór dotyczył wyłącznie wysokości należnego powódce odszkodowania.

Zgodnie z art. 822 § 1 i § 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 24, poz. 1152) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia

lub uszkodzenia mienia. Zgodnie z art. 35 tej ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która, kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Przepis art. 36 ust. 1. cyt. ustawy stanowi, że odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem.

W myśl art. 436 § 2 k.c. w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji za pomocą sił przyrody posiadacze tych pojazdów mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych, tzn. na zasadzie winy.

Przez szkodę w myśl art. 361 § 2 k.c. należy rozumieć różnicę między stanem majątku poszkodowanego, jaki zaistniał po zdarzeniu wywołującym szkodę a stanem tego majątku, jaki istniałby, gdyby nie wystąpiło to zdarzenie.

Sąd Rejonowy ustalił koszt naprawy pojazdu powódki na podstawie opinii biegłego i uznał, że nie jest to koszt nadmierny w porównaniu do wartości pojazdu w stanie nieuszkodzonym.

Powódce została wypłacona przez pozwanego tytułem odszkodowania kwota 25 228,62 zł. Pozostaje zatem do wypłaty kwota 24 134,02 zł.

Sąd Rejonowy uznał również za zasadne żądanie przez powódkę zwrotu kosztu prywatnej ekspertyzy. Wykonanie takiej ekspertyzy było uzasadnione, albowiem powódka nie mogła w inny sposób udokumentować pozwanemu zasadności i wysokości zgłoszonych roszczeń. Kwota ta mieści się w ramach adekwatnego związku przyczynowego ze szkodą (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 maja 2004 roku, III CZP 24/04, OSNC 2004/7-8/117).

Rozstrzygnięcie o odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd Rejonowy uzasadnił art. 481 k.c., art. 817 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Powódka zgłosiła pozwanemu szkodę w dniu 6 listopada 2015 roku, mogła więc żądać odsetek poczynając od dnia 7 grudnia 2015 roku. Pozwany dysponował wszelkimi niezbędnymi informacjami, aby ustalić swoją odpowiedzialność co do zasady oraz co do wysokości. Sąd Rejonowy wskazał też, że w zakresie żądania zapłaty kosztów prywatnej ekspertyzy, w myśl art. 455 k.c., pozwany powinien spełnić świadczenie niezwłocznie po wezwaniu go przez powódkę, co nastąpiło w dniu 2 listopada 2016 roku przez doręczenie pozwu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 108 § 1 k.p.c., art. 109 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Koszty procesu wynosiły łącznie 13 791,76 zł i składały się na tę kwotę: opłata od pozwu – 1 437 zł, koszt opinii biegłego w kwocie 2 720,76 zł, na który powódkę wyłożyła kwotę 300 zł, a pozwany kwotę 800 zł, wynagrodzenia pełnomocników zgodnie z § 2, § 4, § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349) oraz § 2, § 4, § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348) w kwotach po 4 800 zł oraz opłaty od pełnomocnictw w kwotach po 17 zł. Powódka wygrała proces 85,25 % i pozwany powinien ponieść taką część kosztów procesu. Koszty powódki wyniosły 6 554 zł i pozwany powinien jej zwrócić różnicę między kosztami, jakie powinien ponieść (11 757,48 zł) i jakie poniósł (5 617 zł).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, Nr 167, poz. 1398, ze zm.) Sąd Rejonowy orzekł o nieuiszczonych kosztach sądowych.

*

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w części, tj. w punkcie I. co do kwoty 9 665,79 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 grudnia 2015 roku, w punktach II. i III.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

I. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnych ustaleń faktycznych w sprawie i przyjęcie, że koszt naprawy pojazdu powódki wynosi 49 362,64 zł brutto zamiast prawidłowo 39 696,85 zł brutto, gdyby powódka współdziałała z pozwanym w zakresie likwidacji szkody,

2. art. 278 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie wysokości szkody powódki z pominięciem wiadomości specjalnych biegłego sądowego, który po zarzutach pozwanego wskazał, że koszt naprawy pojazdu powódki zgodnie z technologią producenta, przeprowadzonej w warsztacie partnerskim pozwanego, wyniesie 39 696,85 zł brutto, co skutkowało nieprawidłowo ustaloną wysokością odszkodowania należnego powódce, które w okolicznościach tej sprawy powinno wynieść 14 414,23 zł,

3. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, z jakiego powodu sąd nie uznał dowodu z opinii biegłego w zakresie, w jakim biegły ustalił koszty naprawy pojazdu powódki na kwotę 39 696,85 zł brutto, co powoduje, że nie można zweryfikować stanowiska sądu, jak też nie jest możliwe poznanie sfery motywacyjnej sądu w ww. zakresie;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 § 1 k.c. poprzez ustalenie, że koszt naprawy w wysokości 49 362,64 zł pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą, podczas gdy kosztem takim jest kwota 39 696,85 zł,

2. art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. poprzez bezzasadne zobowiązanie pozwanego do wypłacenia odszkodowania w kwocie przewyższającej wysokość doznanej przez poszkodowaną szkody,

3. art. 481 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że pozwany pozostaje w opóźnieniu z zapłatą kwoty 9 665,79 zł,

4. art. 354 § 2 k.c. w zw. z art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie skutkujące nieuzasadnionym przyjęciem, że na powódzie nie spoczywają żadne obowiązki w zakresie minimalizacji szkody; gdyby poszkodowana współdziałała z pozwanym w zakresie likwidacji szkody, pozwoliłoby to zminimalizować szkodę o kwotę 9 665,79 zł, która stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia,

5. naruszenie art. 824¹ § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania w kwocie przewyższającej wartość poniesionej szkody, którą byłaby różnica kosztów naprawy pojazdu powódki, tj. kwota 9 665,79 zł.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa oraz o odpowiednią zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a także o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna.

W granicach objętych zakresem zaskarżenia Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

We wspomnianych wyżej granicach zaskarżenia Sąd Rejonowy dokonał również prawidłowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, którą Sąd Okręgowy podziela i zbędne jest jej powtarzanie.

Nie można podzielić zarzutu pozwanego poczynienia przez Sąd pierwszej instancji dowolnych ustaleń faktycznych w zakresie ustalenia wysokości kosztów naprawy pojazdu powódki.

Po pierwsze należy zwrócić uwagę, że istotnie w kosztorysie sporządzonym przez pozwanego ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym zawarto informację, że na życzenie poszkodowanej ubezpieczyciel wskaże warsztat naprawczy świadczący usługi naprawcze w miejscu zamieszkania poszkodowanej za cenę przedstawioną w niniejszej kalkulacji szkody, w sposób zapewniający przywrócenie pojazdu do stanu poprzedniego (k. 25).

Należy jednak zauważyć, że kalkulacja szkody sporządzona przez ubezpieczyciela była obarczona szeregiem wadliwości, które szczegółowo wykazał biegły J. C. w swoich opiniach (k. 79-80, 84-92, 94, 178-185, 204-212). Nie można zatem postawić powódce skutecznie zarzutu, że nie skorzystała z przytoczonej wyżej propozycji, w której mowa o możliwości naprawy pojazdu w sposób określony w kalkulacji ubezpieczyciela, jak wyżej wskazanej – zasadniczo wadliwej.

Brak w aktach sprawy oferty jakiegokolwiek przedsiębiorcy bądź samego ubezpieczyciela, w której zobowiązali by się oni do naprawy pojazdu powódki:

- a) w sposób zgodny z opinią biegłego sporządzoną w niniejszej sprawie (co do rodzaju użytych części i technologii naprawy),
- b) w czasie adekwatnym do czasu naprawy tego pojazdu w innych zakładach naprawczych na rynku,
- c) z uwzględnieniem wszystkich kosztów dodatkowych, jakie mogą powstać w związku z wyborem tej oferty (np. co do holowania pojazdu bądź jego odbioru).

Gdyby istotnie w sprawie zostało wykazane, że została złożona powódce taka oferta naprawy jej pojazdu za określoną łącznie kwotę 39 696,85 zł brutto, spełniająca wyżej wskazane warunki, wówczas należałoby przyjąć, że w tym konkretnym przypadku szkoda powinna zostać ustalona w niższej wysokości (wskazanej w apelacji), gdyż poszkodowana powinna współdziałać z pozwanym w procesie likwidacji szkody i nie podejmować czynności prowadzących do zwiększenia wysokości szkody (art. 362 k.c.), a należne jej świadczenie nie powinno przekraczać tak ustalonej wysokości szkody.

Tymczasem w sprawie pozwany złożył jedynie lakoniczne pismo przedsiębiorcy prowadzącego warsztat naprawczy w miejscowości W., znajdujący się w odległości ponad 60 km od miejsca zamieszkania powódki (L.), gwarantujący naprawę zgodną z technologią producenta pojazdu, z uwzględnieniem stawki roboczogodziny 52 zł netto, rabatu na materiały lakiernicze 33 % od ceny detalicznej i rabatu na części w wysokości 20 % od ceny detalicznej. Istotne, że w piśmie tym wskazano, że naprawa nastąpi na podstawie przedstawionego kosztorysu C. i z uwzględnieniem wskazanego w nim zakresu (k. 195).

Wprawdzie biegły w jednym z wariantów swojej opinii wyliczył, że przy przyjęciu tych warunków finansowych koszty naprawy wyniosłyby 39 696,85 zł brutto, ale dodał także, iż podjął próbę weryfikacji tej informacji we wskazanym warsztacie naprawczym, uzyskując wprawdzie potwierdzenie tych warunków zgodnie z umową z pozwanym, ale jednocześnie pozyskując informację, że nie naprawiają pojazdów na tych warunkach – nie są one do nich kierowane (k. 206-207).

Oba te dowody nie mogą zatem prowadzić do ustalenia, że powódce rzeczywiście złożono ofertę równoważną z możliwością właściwej naprawy pojazdu w miejscu jej zamieszkania (ustalonej przez biegłego), zarówno jeżeli chodzi o sposób i technologię naprawy, rodzaj użytych części, czas trwania naprawy, sposób dostarczenia pojazdu do warsztatu i jego odbioru (z uwzględnieniem kosztów z tego wynikłych).

Biegły J. C. w swojej opinii oszacował koszty naprawy pojazdu powódki w sposób prawidłowy (a nie zgodnie z wadliwym kosztorysem C.), w miejscu zamieszkania powódki, określając wysokość kosztów naprawy w sposób odpowiadający cenom rynkowym na terenie L..

Pozwany powołuje się na możliwość naprawy pojazdu powódki poniżej tych cen rynkowych, na podstawie umowy partnerskiej łączącej go z określonym przedsiębiorcą, ale faktycznie – jak to wyżej wykazano – nie udowodnił, że powódka ma rzeczywistą możliwość dokonania takiej prawidłowej naprawy za kwotę 39 696,85 zł i będzie to naprawa spełniająca wyżej wskazane warunki porównywalności z naprawą pojazdu określoną i oszacowaną co do jej kosztów przez biegłego.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. w zakresie ustaleń faktycznych dotyczących wysokości szkody powódki, a także stwierdził, iż Sąd Rejonowy nie naruszył przepisów prawa materialnego (art. 361 § 1 k.c., art. 362 k.c., art. 826 § 1 k.c., art. 824¹ § 1 k.c., art. 354 § 2 k.c.) w zakresie ustalenia wysokości szkody i zakresu obowiązków ciążących na poszkodowanej oraz ich wpływu na ustalenie wysokości szkody. Nie można przyjąć, aby zasądzone na rzecz powódki odszkodowanie, z uwzględnieniem kwoty wypłaconej powódce przed procesem, przekraczało wysokość jej szkody i było źródłem jej bezpodstawnego wzbogacenia. W konsekwencji pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie prawidłowo ustalonego przez Sąd Rejonowy co do wysokości odszkodowania i powódce należały się żądane odsetki ustawowe za czas opóźnienia od zasądzonej przez Sąd pierwszej instancji kwoty odszkodowania uzupełniającego wcześniej wypłacone świadczenie.

Istotnie, Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku niedostatecznie odniósł się do tego, w jaki sposób ustalił wysokość szkody i do stanowiska pozwanego w zakresie możliwości naprawy pojazdu powódki za kwotę niższą, jednakże to uchybienie Sądu pierwszej instancji nie uniemożliwiało kontroli odwoławczej orzeczenia, a z podanych wyżej przyczyn nie miało też wpływu na prawidłowość zaskarżonego wyroku.

Skarżący nie sformułował zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu i o nieuiszczonych kosztach sądowych, a Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnił tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07). Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego nie było podstaw do zmiany tych rozstrzygnięć.

Wobec oddalenia apelacji pozwanego, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki zwrot kosztów postępowania odwoławczego, obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika – adwokata w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800, ze zm.).

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.